

רעיונות

הצעות חוק

10 בספטמבר 1974

1140

כ"ג באלול תשל"ד

עמוד

280	חוק לתיקון פקודת בתי המשפט העירוניים (מס' 5), תשל"ד-1974
281	חוק השמות (תיקון), תשל"ד-1974
282	חוק המכר (דירות) (תיקון), תשל"ד-1974

חוק לתיקון פקודת בתי המשפט העירוניים (מס' 5), תשל"ד-1974

- תיקון סעיף 2 .1 בסעיף 2 (4) לפקודת בתי המשפט העירוניים¹ (להלן - הפקודה), במקום "במקומות ובמועדים" יבוא "במועדים".
- תיקון סעיף 38 .2 בסעיף 38 לפקודה, סעיף קטן (א) - בטל.
- הוספת סעיף 38 .3 אחרי סעיף 38 לפקודה יבוא:
"מקום מושב 38. שר המשפטים יקבע בצו מקום מושבו של בית משפט עירוני שהוקם לפי פקודה זו."
- תחילה .4 תחילתו של חוק זה תשעים יום לאחר פרסומו.

דברי הסבר

סעיף 1 סעיף 2(4) לפקודה קובע לאמור:

"בית משפט עירוני ישב לדין במקומות ובמועדים שייקבעו על ידי ושיא בית המשפט המהווי אשר באזור שיפוטו מצויה העירייה שלמענה כוננו את בית המשפט, בהתחשב עם הוראותיו של שר המשפטים."

בסעיף 3 להלן מוצעת הוראה המסניכה את שר המשפטים לקבוע את מקום המושב של בית משפט שהוקם לפי הפקודה, ולפי זה שוב לא יהיה מקום לסמכות המיז-הדת לגבי בית משפט בתחום עירייה.

סעיפים 2 ו-3 לרשויות מקומיות אחדות, והוא מורה לאמור:

38. (א) שר המשפטים רשאי, בצו, ובתנאים שיקבע, להקים בית משפט עירוני שאזור שיפוטו יהיה תחומן של רשויות מקומיות אחדות.

(ב) לא ייעשה צו לפי סעיף זה, אלא לפי הצעת רשות מקומית ובהסכמת כל הרשויות המקומיות הנוגעות בדבר.

(ג) מקום מושבו של בית משפט עירוני שהוקם לפי סעיף זה יהיה, בכל משפט, המקום בו נעברה העבירה.

(ד) שר המשפטים רשאי, משנתבקש לכך על ידי אחת הרשויות המקומיות, לבטל צו שנעשה לפי סעיף זה או להביא בו שינויים.

(ה) כל מקום בפקודה שמדובר בעיר, בעירייה, או באזור העירייה יראוהו לענין סעיף זה כמדובר גם באזור שיפוטה של רשות מקומית אחרת, וכל מקום בה שמדובר בתקנות העירייה וחוקי העור שלה יראוהו כמדובר גם בחוקי העור של רשות מקומית אחרת.

סעיף 38(א) מגביל מקום מושבו של בית משפט עירוני לרשויות מקומיות אחדות למקום שבו נעברה העבירה; הוראה זו מקשה על גיהול משפטים בבתי משפט עירוניים ומחייבת הקמת מבנים נפרדים וגיהול נפרד של בית משפט עירוני בתחומה של כל רשות מקומית, דבר שלא ניתן לעמוד בו. מוצע לבטל הוראה זו וכך יוכל שר המשפטים, לפי סעיף 38 החדש, לקבוע בצו מקום מושבו של כל בית משפט עירוני, לרבות בית משפט עירוני משותף למספר רשויות מקומיות.

סעיף 4 כדי שתיתן שהות מספקת להסדרת מקומות המושב של בתי המשפט העירוניים ולהכנת הצווים המתייחסים למקום המושב, מוצע כי תחילתו של החוק תהא כעבור 90 יום מיום פרסומו ברשומות.

¹ חוקי איג, כרך ב', פרק צ"ז, עמ' 995; ס"ח הש"י, עמ' 263; תשט"ו, עמ' 2; תשי"ח, עמ' 42; השל"ד, עמ' 54.

חוק השמות (תיקון), תשל"ד-1974

1. בסעיף 3 לחוק השמות, תשט"ז-1956 (להלן – החוק העיקרי), אחר "שם משפחה האם" יבוא "או שמות המשפחה של שני ההורים".
- תיקון סעיף 3
2. אחרי סעיף 9 לחוק העיקרי יבוא:
- 9א. (א) לא ידוע שם פרטי של אבי ילד יראו את שמו הפרטי של אבי "קביעת שם פרטי של הורי ילד" אמו כשם פרטי של אביו.
- (ב) לא ידוע אף שמו הפרטי של אבי אמו של הילד או שלא ידוע מי הוריו, רשאי שר הפנים לקבוע שמות פרטיים שיראו אותם כשמות הפרטיים של הוריו.
3. בסעיף 12 לחוק העיקרי, אחרי "קטין שהוריו שינו את שם משפחתם" יבוא "או שבן זוג שינה את שם משפחתו לשם משפחתו של בן הזוג השני".
- תיקון סעיף 12

דברי הסבר

סעיף 2 בחוק העיקרי קיימות הוראות בדבר מתן שמות מלידה או מכוח אימוץ, אולם אין בו התייחסות לקביעת שם פרטי של אבי הילד כאשר האב אינו ידוע. שם האב הוא פרט רישום המופיע בחוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965, ובתעודת הזהות, והעדרו הוא מקור למבוכה מתמדת לילד. מוצע, איפוא, כי כאשר שמו הפרטי של אבי הילד אינו ידוע יירשם שמו הפרטי של אבי אמו כשם הפרטי של האב. הצעה זו מבוססת על פסק דין של בית המשפט המחוזי בתל-אביב (המרצה 212/57 ת"א 773/51, א.ב. נגד היועץ המשפטי – לא פורסם) ותואמת את הלכתו של הרמ"א בשלחן ערוך אורח חיים, סימן קל"ט, סעיף ג.

כן מוצע כי אם גם שמו הפרטי של אבי האם אינו ידוע או שלא ידועים שמות שני ההורים, יקבע שר הפנים שמות פרטיים שיירשמו כשמות הורי הילד.

סעיף 3 על פי הוראת סעיף 12 לחוק העיקרי "קטין שהוריו שינו שם משפחתם, מקבל על ידי כך את שם משפחתם החדש". אולם כאשר ההורים נושאים שמות משפחה שונים, תופעה נפוצה בעליה החדשה, ואחד מבני הזוג מבקש שינוי שם המשפחה לשם משפחתו של בן הזוג השני, אין הוא יכול להביא לשינוי שם המשפחה של הילד אלא באישור בית המשפט (סעיף 13 לחוק העיקרי). הסעיף המוצע בא לקבוע כי גם במקרה כזה יקבל הקטין את שם המשפחה החדש, שהוא שם משפחה של בן הזוג השני.

מאז הוחק חוק השמות בשנת תשט"ז-1956 נתעוררו מספר בעיות הקשורות בדיני השמות שהחוק הקיים אינו עונה עליהן. לדוגמה, אין כיום הסדר לגבי רישום שמות פרטיים של הורי קטינים כאשר האב אינו ידוע או כאשר שמות שני ההורים אינם ידועים. קיימות גם מגבלות לגבי קביעת שם הילד כאשר ההורים נושאים שמות שונים או כאשר אחד ההורים שינה את שם משפחתו לשם בן הזוג השני. קיימים ליקויים לגבי תקפן של תעודות המעידות על שינוי שם, ועולה הצורך לבטל את חובת הפרסום של שינוי שם. כן עולה הצורך לקבוע תחולתו של החוק לגבי תושבי ישראל בלבד. החוק המוצע בא לפתור בעיות אלה.

סעיף 1 סעיף 3 לחוק העיקרי מורה לאמור:

"3. ילד מקבל מלידה את שם משפחת הוריו. היו להוריים שמות משפחה שונים, מקבל הילד את שם משפחת אביו, וזאת אם הסכימו ההורים שיקבל את שם משפחת האם...".

לפי המצב הקיים מקבל ילד, שלהוריו שמות משפחה שונים, את שם משפחת אביו, אם רצו בכך שני ההורים רשאי הוא לקבל את שם משפחת אמו. אולם במקרה שהאם נושאת את שם משפחתה הקודם אין כיום אפשרות לקבוע לילד את שמות המשפחה של שני ההורים. מוצע, איפוא, לאפשר להורים הרוצים בכך להעניק לילד את שמות המשפחה של שני ההורים.

¹ ס"ח תשמ"ה, עמ' 94.

- תיקון סעיף 17 4. האמור בסעיף 17 לחוק העיקרי יסומן (א) ואחריו יבוא:
- "(ב) שר הפנים רשאי לקבוע לגבי פלוני שהשתמש בשם לפני תחילתו של חוק זה, כי שינוי השם תחילתו מהיום שבו החל אותו פלוני להשתמש באותו שם, ובלבד שהשם היה בשימוש בתעודה ציבורית."
- ביטול סעיף 19 5. סעיף 19 לחוק העיקרי – בטל.
- הוספת סעיף 27 6. אחרי סעיף 26 יבוא:
- "תחילה 27. חוק זה יחול רק על מי שרשום במרשם האוכלוסין לפי חוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965."

דברי הסבר

השם כל תועלת. במשך כל שנות קיומה של הוראה זו לא הגיע לשר הפנים אף בקשה אחת לפסילת שם במסד גרת סמכויות השר לפי סעיף 16 לחוק העיקרי כתוצאה מפרסום ברשומות. לעומת זאת גורם הפרסום – אשר בדרך כלל מתאחר בהדשים רבים – להוצאות מרובות ולסרבול ילקוט הפרסומים ללא צורך. מוצע על כן לבטל את חובת הפרסום של בחירת שם ושינוי שם.

סעיף 6 החוק העיקרי הל כיום על כל בגיר הנמצא בארץ, אף אם אינו רשום במרשם האוכלוסין. לפיכך זכאי כל בגיר הנמצא בארץ, אפילו באורח מקרי, לשנות שם משפחתו או שם פרטי. מצב זה אינו רצוי והמחוקק לא התכוון לכך. מאחר שסוגיית השם מות מהווה מבחינה מהותית חלק בלתי נפרד ממרשם האוכלוסין, מוצע לקבוע במפורש כי החוק העיקרי חל רק על מי שרשום במרשם האוכלוסין לפי חוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965.

סעיף 4 יש תושבים שנרשמו במרשם התושבים שנערך בשנת 1949 בשם משפחה עברי אולם שינו את שםם באורח רשמי רק במועד מאוחר יותר. אנשים אלה פונים כיום ומבקשים כי רישום שםם העברי יהול מיום רישומם במרשם התושבים. מוצע כי תוענק הסמכות לשר הפנים לאשר כי שינוי שם במקרים כאמור תקפו יהיה מהיום שהתחילו להשתמש בו, ובלבד שאותו שם היה בשימוש בתעודה ציבורית.

סעיף 5 סעיף 19 לחוק העיקרי קובע לאמור:

"19. בחירת שם ושינוי שם לפי הסעיפים 6 עד 14 יפורסמו ברשומות. השר רשאי להורות שהשינוי יפורסם גם בעתון או בשני עתונים הנפוצים במקום מגוריו של בעל השם החדש."

הגסיון שנצטבר עד עתה מלמד כי אין בפרסום שינוי

2 ס"ח תשכ"ה, עמ' 270.

חוק המכר (דירות) תשל"ד-1974

- תיקון סעיף 12 1. בסעיף 12 לחוק המכר (דירות), תשל"ג-1973, כסופו יבוא: "אולם תחילתו של סעיף 2 ביום י"ח בטבת תשל"ה (1 בינואר 1975)".

דברי הסבר

או שבדעתו להחיל על הבית מכטל או משנה הוראה של התקנון המצוי שבתוספת לחוק המקרקעין, תשכ"ט-1969.

הצעת חוק זו באה במקום הצעת החוק שפורסמה בה"ח 1114, תשל"ד, עמ' 157. השינוי בחוק המוצע לעומת ההצעה הקודמת הוא ברתיות תחילתו של סעיף 2 לחוק העיקרי ל-1.1.1975, במקום שהוצע קודם לכן לדחותו ל-1.8.1974.

סעיף 2 שמדובר בו מחייב את המוכר דירה למסור מפרט לקונה הדירה במצורה לחוזה המכר. מאחר שנת"ג ולו קשיים בהפעלת הוראה זו מוצע לדחות את תחילתה ל"ח בטבת תשל"ה (1 בינואר 1975).

אין בשינוי המועד האמור כדי לגרוע מחובת מוכר דירה – לפי סעיף 6 לחוק – לצרף לחוזה המכר פרטים ביחס לתקנון הבית המשותף, אם התקנון שחל על הבית

1 ס"ח תשל"ג, עמ' 196.